
ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМ РІЗНИХ РІВНІВ

УДК 338.24 + 332.12(477+339.923.061.1)

© Бабець І.Г., 2012

Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ІНТЕРРЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Обґрунтовано методику оцінки економічної безпеки регіону в процесі інтеррегіонального співробітництва. Розроблено методичний підхід до визначення інтервалів нормального, загрозливого, передкризового та кризового стану економічної безпеки для групування регіонів. Запропоновано порядок оцінки економічної безпеки інтеррегіонального співробітництва як процесу за показниками ефективності інтеррегіональних проектів.

Ключові слова: методика оцінки, економічна безпека, інтегральний показник, інтеррегіональне співробітництво

Постановка проблеми. Співробітництво України з європейськими країнами супроводжується низкою труднощів соціально-економічного та інституціонального характеру, що ускладнюють системну інтеграцію країни до ЄС в короткотривалій перспективі. Зважаючи на посилення ролі регіонів у побудові «єдиної Європи», одним з напрямків активізації євроінтеграційного курсу України може стати запровадження інтеррегіонального співробітництва, яке передбачає участь у міжнародних проектах не лише транскордонних регіонів, а й регіонів, які не мають кордону з країнами ЄС. При цьому особливістю співпраці є об'єднання і максимальне використання конкурентних переваг регіонів-учасників, що посилює їх адаптивність до зовнішніх загроз та сприяє зміцненню економічної безпеки. Для обґрунтування стратегічних пріоритетів розвитку регіонів і визначення ефектів від їх участі в інтеррегіональному співробітництві необхідно проводити оцінку економічної безпеки як регіону, так і процесу співробітництва, що зумовлює актуальність розробки відповідних методичних підходів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У працях вітчизняних і зарубіжних учених пропонуються методичні підходи до оцінки загроз економічній безпеці на регіональному рівні та групування регіонів залежно від ступеня їх прояву [9, с. 372-376]; розроблено комплекс моделей економічної безпеки регіону [6, с. 84-122]; обґрунтовано методику діагностики економічної безпеки регіону за індексом стійкості, стабільності та здатності до саморозвитку, індексом передумов автопоезису, індексом економічної незалежності та індексом конфліктності у регіоні [1, с. 57-70]; пропонується методика оцінки економічної безпеки за окремими сферами життєдіяльності з визначенням відповідних порогових значень індикаторів і класифікацією станів за індикативними показниками [4, с. 115-150; 2, с. 38-41] та оцінки економічної захищеності території [3].

Не розв'язані частини загальної проблеми. Недостатньо розробленими залишаються підходи до визначення критеріїв групування регіонів за рівнем економічної безпеки (встановлення

граничних значень проміжків станів безпеки: нормального, передкризового, кризового, небезпечного, що важливо для оцінки стану безпеки за окремими сферами життєдіяльності регіонів-учасників інтеррегіонального співробітництва як основи формування стратегічних напрямків їх соціально-економічного розвитку та міжнародної взаємодії. Існуючі методичні підходи дозволяють оцінити економічну безпеку регіону як стан окремої системи в певний момент часу. Проте в умовах інтеррегіонального співробітництва, коли створюється нова система за участю декількох регіонів, застосування традиційних підходів не повною мірою відображатиме рівень економічної безпеки співпраці. Тому для ефективного управління інтеррегіональним співробітництвом необхідно розробити методику оцінки безпеки процесів у новоствореній системі, функціонування якої базується на реалізації спільних галузевих чи міжгалузевих проектів.

Формулювання цілей статті. Обґрунтування теоретико-методичних підходів до оцінки стану економічної безпеки регіону та оцінки економічної безпеки інтеррегіонального співробітництва як процесу.

Викладення основного матеріалу дослідження. Найповніше врахувати вплив загроз, що виникають у різних сферах діяльності, на економічну безпеку держави дозволяє індикативний метод, який, згідно з методикою розрахунку рівня економічної безпеки держави [8], передбачає інтегральну оцінку стану безпеки за основними складовими (макроекономічна, фінансова, виробнича, інвестиційна, науково-технічна, енергетична, зовнішньоекономічна, соціальної, демографічна, продовольча). Незалежно від рівня ієрархії управління, на якому проводиться оцінка безпеки, застосовується такий порядок розрахунку інтегрального показника: формування множини індикаторів, визначення характеристичних (оптимальних, порогових і граничних) значень індикаторів, нормалізація індикаторів, визначення вагових коефіцієнтів, розрахунок інтегрального індексу [8]. Аналогічний підхід можна застосувати й для оцінки економічної безпеки на регіональному рівні.

На першому етапі формується перелік індикаторів та оцінюється їх стан за окремими складовими безпеки на основі порівняння статистичних значень показників з їх пороговими значеннями. Основним завданням цього етапу є формування бази даних вихідних показників, які б забезпечили коректний розрахунок фактичних і порогових значень індикаторів, що характеризують відповідну складову економічної безпеки з урахуванням особливостей використання конкурентного потенціалу регіону в процесі співробітництва.

Наступний етап оцінки окремої складової безпеки – перетворення значень індикаторів, виражених різними одиницями, у систему нормалізованих одиниць. У наукових працях В. Криворотова, А. Мазаракі, А. Татаркіна [4, с. 114-117; 2, с. 38-41; 5] використовується підхід до нормування індикаторів, що дозволяє сформувати систему нормалізованих показників відповідно до таких вимог: значення індикаторів безрозмірні та виражені у відносних одиницях; значення індикаторів змінюються від 0 (нормальний стан) до певного позитивного значення в напрямку зростання загроз безпеці. З огляду на встановлену умову зміни значень індикаторів, розглянутий підхід нормування дозволяє виміряти не рівень економічної безпеки, а, навпаки, – рівень небезпеки. Відповідно, в результаті розрахунку нормалізованої оцінки за конкретною складовою економічної безпеки можуть одержуватися значення, більші за 1, що помилково може трактуватися як нормальний рівень безпеки. Розглянутий підхід дозволяє оцінити рівень небезпеки регіону, тому його застосування при розрахунку інтегрального індексу економічної безпеки повинно відбуватися з врахуванням певних застережень при інтерпретації результатів розрахунку.

У методиці оцінки рівня економічної безпеки України пропонується метод нормування індикаторів економічної безпеки, який передбачає перехід до такого масштабу вимірювань, при якому «найкращому» значенню показника відповідає 1, а «найгіршому значенню» – 0. Порядок нормування індикаторів передбачає розрахунок нормованих значень показників-стимуляторів як відношення індикатора,

розрахованого на основі статистичних даних, до граничного значення цього індикатора, а

$$Z_i = \begin{cases} x_i / x_{omn}, & \text{якщо } x_i \in \text{стимулятором, при цьому } z_i = 1 \text{ при } x_i = x_{omn}; \\ x_{omn} / x_i, & \text{якщо } x_i \in \text{дестимулятором, при цьому } z_i = 1 \text{ при } x_i = x_{omn}. \end{cases} \quad (1)$$

де x_i – значення індикатора, розраховане за даними регіональних статистичних управлінь, x_{omn} – порогове значення індикатора.

На думку А. Сухорукова та Ю. Харазішвілі, за такого підходу до нормування показників, якщо поточні значення індикатора перевищують x_{omn} (або є нижчими за x_{omn}), нормалізовані значення Z_i будуть більше 1, що порушує прийняті межі зміни показників від 0 до 1. Тому автори пропонують проводити нормалізацію індикаторів за максимальним (для стимуляторів) або мінімальним (для дестимуляторів) значенням індикаторів, а не за оптимальними значеннями [10, с. 16]. Саме такий метод нормування індикаторів доцільно застосувати й при оцінці складових економічної безпеки регіонів-учасників інтеррегіонального співробітництва, обираючи максимальне чи мінімальне значення відповідного показника серед статистичних значень усіх регіонів України за останні п'ять років. Вказаний підхід дозволить врахувати динаміку зміни стану складових економічної безпеки регіону.

На третьому етапі визначається інтегральний показник (індекс) j -тої складової економічної безпеки регіону за формулою [8]:

$$I_j = \sum_{i=1}^b a_{ji} \times z_{ji}, \quad (2)$$

де a_{ji} – вагові коефіцієнти, що визначають ступінь внеску i -го показника в інтегральний індекс j -тої складової економічної безпеки регіону; z_{ji} – нормалізовані значення вхідних показників x_i .

Розрахувавши інтегральний показник певної складової економічної безпеки, необхідно визначити, наскільки його значення відповідає критеріям економічної безпеки. У зв'язку з цим постає завдання встановити значення проміжків стану безпеки, що відповідають нормальному, передкризовому та кризовому стану. У науковій літературі обґрунтовано низку підходів до класифікації станів економічної безпеки регіону та визначення їх граничних меж.

для показників-дестимуляторів застосовується обернене співвідношення [8]:

Так, З. Герасимчук і Н. Вавдіюк для визначення проміжних станів, які характеризують економічний ризик регіону та економічну загрозу регіону, пропонують використовувати правило «золотого поділу», суть якого полягає в пропорційному відношенні, близькому до 0,618:0,382. Відповідно, автори виділяють такі стани економіки регіону на проміжку від 0 до 1: значенням від 0 до 0,382 відповідає стан економічної небезпеки; від 0,383 до 0,618 – стан економічної загрози; від 0,619 до 0,854 – стан економічного ризику; від 0,855 до 1 – стан економічної безпеки [1, с. 66]. Проте вважаємо застосування такого підходу за умов нормування показників з використанням максимальних і мінімальних значень недоцільним, оскільки це призводить до втрати зв'язку результатів оцінки рівня безпеки з критеріальними значеннями.

С. Казанцев запропонував процедуру нормування індикаторів, яка передбачає визначення кращого (X_i) і гіршого (x_i) значень для кожного показника та формування їх множини за таким принципом:

$$X_i = \max_{j,t} \{x_{i,j,t}\}, x_i = \min_{j,t} \{x_{i,j,t}\} \\ \text{або } X_i = \min_{j,t} \{x_{i,j,t}\}, x_i = \max_{j,t} \{x_{i,j,t}\}, \quad (3)$$

де $x_{i,j,t}$ – значення показника i в регіоні j у період часу t .

Відповідно, нормалізований показник автор розраховує як відношення відхилення фактичного значення показника від його гіршого значення ($x_{i,j,t} - x_i$) до різниці між його кращим і гіршим значеннями:

$$y_{i,j,t} = \frac{x_{i,j,t} - x_i}{X_i - x_i}. \quad (4)$$

Для визначення відстані реального стану регіону від гіпотетично кращого ($Y_{j,t}$) С. Казанцев пропонує розраховувати таку метрику [3, с. 51]:

$$Y_{j,t} = \left[\sum_{i=1}^m (1 - y_{i,j,t})^2 \right]^{0,5}, \quad (5)$$

на основі якої визначає рівні економічної захищеності території (табл. 1).

Таблиця 1

Рівні економічної захищеності території
[3, с. 52]

Економічна захищеність	Значення $Y_{j,t}$
Надійна	$[Y_{min}; (Y+Y_{min})/2]$
Достатня	$[(Y+Y_{min})/2; Y]$
Відносна	$[Y; (Y+Y_{max})/2]$
Слабка	$[(Y+Y_{max})/2; Y_{max}]$

Примітка: Y – середнє арифметичне значення метрики $Y_{j,t}$, а Y_{max} та Y_{min} – відповідно її максимальне та мінімальне значення.

Розглянений підхід дозволяє визначити стан економічної безпеки регіону на основі позиціонування кожної регіональної підсистеми відносно інших. Проте, така градація рівнів економічної захищеності не дозволяє оцінити стан у регіоні відносно встановлених критеріїв економічної безпеки, оскільки в процесі нормування показників і на етапі визначення відстані реального стану безпеки регіону від можливого кращого за еталонні значення приймаються кращі з множини наявних показників, що характеризують розвиток регіону. При цьому не враховується, наскільки відрізняється наявне краще значення показника від оптимального, яке відповідає критеріям економічної безпеки.

Уникнути цього недоліку можна, застосовуючи підхід до визначення граничних та проміжних станів економічної безпеки, який передбачає встановлення нижнього порогу (y_{nor}^n), нижньої норми (y_{onm}^n), верхньої норми (y_{onm}^6), верхнього порогу (y_{nor}^6) для порогових значень показників, указаних у методиці оцінки економічної безпеки держави чи обґрунтованих за допомогою експертного методу. Нормування оптимальних та порогових значень відносно нормувальних показників (x^n) (максимальних - для індикаторів-стимуляторів і мінімальних - для індикаторів-дестимуляторів) та розрахунок на цій основі інтегральних показників економічної безпеки для оптимальних і порогових значень дозволить встановити межі різних рівнів стану регіону за конкретною складовою економічної безпеки (табл. 2).

Таблиця 2

Рівні економічної безпеки регіону

Стан економічної безпеки	Значення інтегрального індексу економічної безпеки $I_{ек.безп}$
Нормальний	$I_{nor}^6 \leq I_{ек.безп} < 1$, де $I_{nor}^6 = \sum_{i=1}^m \frac{y_{nor_i}^6}{x^n} \cdot a_i$
Загрозливий	$I_{onm}^6 \leq I_{ек.безп} < I_{nor}^6$, де $I_{nor}^6 = \sum_{i=1}^m \frac{y_{nor_i}^6}{x^n} \cdot a_i$ $I_{onm}^6 = \sum_{i=1}^m \frac{y_{onm_i}^6}{x^n} \cdot a_i$
Передкризовий	$I_{onm}^n \leq I_{ек.безп} < I_{onm}^6$, де $I_{onm}^n = \sum_{i=1}^m \frac{y_{onm_i}^n}{x^n} \cdot a_i$ $I_{onm}^6 = \sum_{i=1}^m \frac{y_{onm_i}^6}{x^n} \cdot a_i$
Кризовий	$0 < I_{ек.безп} < I_{nor}^n$, де $I_{nor}^n = \sum_{i=1}^m \frac{y_{nor_i}^n}{x^n} \cdot a_i$

Розроблено автором.

Позиціонування регіонів-учасників інтеррегіонального співробітництва у загальній сукупності регіонів країни за інтегральними показниками економічної безпеки й оцінка динаміки їх зміни певною мірою дозволяє проаналізувати тенденції економічного розвитку територій, реалізацію їх конкурентних потенціалів та досягнення соціально-економічних інтересів. Для оцінки динамічної складової економічної безпеки інтеррегіонального співробітництва доцільно аналізувати тенденції зміни інтегрального показника зовнішньоекономічної (виробничої, науково-технологічної, інвестиційної) безпеки, що дозволить оцінити здатність системи (регіону) до відновлення стійкого стану після кризових подій чи досягнення вищого рівня розвитку.

Для визначення економічної безпеки процесу інтеррегіонального співробітництва необхідно використовувати показники, які залежать від результатів реалізації інтеррегіональних проектів або безпосередньо характеризують їх

ефективність. Такий підхід, на відміну від оцінки стану економічної безпеки регіону, дозволить виокремити ефекти інтеррегіонального співробітництва від інших ефектів міжрегіональної співпраці в середині країни. При цьому доцільно сформулювати множину показників, що характеризують безпеку інтеррегіонального співробітництва, і встановити їх еталонні значення.

Аналіз безпеки процесу інтеррегіонального співробітництва повинен передбачати оцінку сукупних змін у значеннях статистичних показників, а також зміни кожного окремого індикатора та впливу цих змін на загальну величину інтегрального показника безпеки. Розв'язати цю задачу можна із застосуванням підходу, що дозволяє отримати динамічну характеристику множини індикаторів на основі розрахунку таксономічного показника рівня економічної безпеки. Методика одночасного дослідження зміни декількох статистичних одиниць і встановлення залежності зведеного показника рівня розвитку від змін індивідуальних показників розвитку кожної одиниці детально описана В. Плютою [7, с. 20-24]. Згідно з методикою, зведений або інтегральний показник рівня економічної безпеки можна визначати на основі формули:

$$d_{i,j}^* = \frac{c_{i0j}}{c_0} \quad (6)$$

причому

$$c_{i0j} = \left[\sum_{s=1}^{n_j} (z_{0s_j} - z_{is_j})^2 \right]^{0,5}; \quad (7)$$

$$c_0 = \bar{c}_0 + 2S_0; \quad (8)$$

$$\bar{c}_0 = \frac{1}{t} \sum_{i=1}^t c_{i0j}; \quad (9)$$

$$S_0 = \left[\frac{1}{t} \sum_{i=1}^t (c_{i0j} - \bar{c}_0)^2 \right]^{0,5}, \quad (10)$$

де c_{i0j} - віддаль між окремими точками-одиницями й еталонним (оптимальним) значенням s -го показника безпеки j -ого інтеррегіонального проекту; n_j - кількість індикаторів, що характеризують досліджуваний інтеррегіональний проект j ;

z_{is_j} - стандартизоване значення індикатора

s j -ого проекту в період i ($i=1, 2, \dots, t$); z_{0s_j}

- координати еталонного (оптимального) значення індикатора s j -ого проекту; S_0 - стандартне відхилення значень індикатора економічної безпеки.

Перетворимо формулу (6) для розрахунку рівня економічної безпеки:

$$c_{i0j} = c_{0j} \cdot d_{i,j}^* \quad (11)$$

Звідси можна встановити залежність між інтегральним індексом економічної безпеки інтеррегіонального співробітництва та інтегральними індексами економічної безпеки окремих проектів:

$$d_i^{*2} = \frac{\sum_{j=1}^r c_{0j}^2 \cdot d_{i,j}^{*2}}{c_0^2} \quad (12)$$

Замінімо у формулі (12) нормувальний множник коефіцієнтом

$$\omega_j = \frac{c_{0j}}{c_0} \text{ і одержимо залежність зведеного}$$

показника рівня економічної безпеки від інтегральних індексів економічної безпеки інтеррегіональних проектів:

$$d_i^{*2} = \sum_{j=1}^r (\omega_j \cdot d_{i,j}^*)^2 \quad (13)$$

Залежність (13) дозволяє визначити вплив індивідуальних показників економічної безпеки кожного проекту на загальну величину інтегрального індексу економічної безпеки інтеррегіонального співробітництва, досягнутого в результаті реалізації всіх проектів.

Після незначних перетворень формулу (13) можна використати для оцінки динаміки змін інтегрального індексу економічної безпеки інтеррегіонального співробітництва, спричинених відмінностями в динаміці інтегральних індексів рівня економічної безпеки окремих проектів. Суть такої оцінки полягає у визначенні змін інтегральних показників за проектами та їх змінного впливу (в різні періоди часу) на зведений показник за формулою:

$$\Delta d_{i+1}^{*2} = \sum_{j=1}^r \Delta (\omega_j d_{i+1,j}^*)^2 = \sum_{j=1}^r \omega_j^2 \Delta d_{i+1,j}^{*2} \quad (14)$$

причому

$$\Delta d_{i+1}^{*2} = d_{i+1}^{*2} - d_i^{*2};$$

$$\Delta d_{i+1,j}^{*2} = d_{i+1,j}^{*2} - d_{i,j}^{*2}. \quad (15)$$

Значення таксономічного показника рівня економічної безпеки d_i^* змінюються від 0 до 1. Значення, які наближаються до нуля, характеризують ситуацію, коли досягнуті в певний період часу значення показників економічної безпеки істотно відрізняються від еталонних значень. Навпаки, значення, близькі до одиниці, свідчать про незначні відмінності між значеннями показників економічної безпеки співробітництва в певний момент часу й еталоном безпеки процесу співробітництва.

Отже, виходячи з формули (14) про позитивні зрушення, тобто про зміцнення економічної безпеки інтеррегіонального співробітництва, можна стверджувати у випадку, коли значення величини Δd_{i+1}^{*2} додатне, оскільки наступний період характеризується більшими значеннями показників. Про зниження рівня економічної безпеки інтеррегіонального співробітництва можна зробити висновок у разі від'ємного приросту Δd_{i+1}^{*2} .

Використання показників ефективності спільних проєктів як індикатори економічної безпеки процесу інтеррегіонального співробітництва на різних його етапах може ускладнюватися через недостатність інформації. Труднощі оцінки та прогнозування інтегрального показника безпеки на етапі обґрунтування доцільності запровадження інтеррегіонального співробітництва та формування переліку учасників пов'язані з відсутністю інформаційної бази та досвіду реалізації подібних великомасштабних проєктів в Україні.

Під час реалізації проєктів інтеррегіонального співробітництва сукупність одержаних показників для оцінки економічної безпеки може виявитися недостатньою внаслідок віднесення частини інформації про результативність проєктів до комерційної таємниці підприємств, що беруть участь у їх реалізації. З огляду на це зростає роль організаційно-правового забезпечення інтеррегіонального співробітництва та створення ефективних інститутів, які сприятимуть досягненню

регіональних інтересів з мінімальними втратами у підприємницькому секторі.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дослідження економічної безпеки інтеррегіонального співробітництва здійснюється в двох аспектах: оцінка стану безпеки регіону й оцінка безпеки процесу співробітництва. Для оцінки стану економічної безпеки регіонів-учасників інтеррегіонального співробітництва доцільно застосувати модифіковану методику, яка складається з таких етапів: розрахунок індикаторів за кожним блоком економічної безпеки для всіх регіонів України; нормування індикаторів відносно максимального чи мінімального значення показників; розрахунок інтегрального індексу економічної безпеки; визначення інтервалів нормального, загрозливого, передкризового та кризового стану економічної безпеки; групування регіонів України за рівнем економічної безпеки.

Оцінка економічної безпеки інтеррегіонального співробітництва як процесу включає розрахунок показників результативності інтеррегіональних проєктів як індикаторів економічної безпеки та встановлення їх еталонних значень, визначення впливу зміни кожного окремого індикатора на загальну величину інтегрального показника безпеки. Перспективи подальших досліджень пов'язані з обґрунтуванням системи індикаторів для визначення ефективності реалізації спільних проєктів та одержання динамічної характеристики множини індикаторів на основі розрахунку таксономічного показника рівня економічної безпеки із застосуванням методу багатовимірного статистичного аналізу.

Список літератури:

1. Герасимчук З.В. Економічна безпека регіону: діагностика та механізм забезпечення: монографія / З.В. Герасимчук, Н.С. Вавдіюк. – Луцьк: Надстир'я, 2006. – 244 с.
2. Економічна безпека України в умовах глобалізаційних викликів [текст]: монографія / [А.А. Мазаракі, О.П. Корольчук, Т.М. Мельник та ін.]; за заг. ред. А.А.Мазаракі. – К.: Київськ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 718 с.
3. Казанцев С.В. Экономическая безопасность и оценка экономической защищенности территории / С.В.Казанцев // Регион:

- экономика и социология. - №3. - 2010. - С. 40-56.
- Криворотов В.В. Экономическая безопасность государства и регионов: учеб. Пособие для студентов вузов / В.В.Криворотов, А.В.Калина, Н.Д.Эриашвили. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2011. - 351 с.
 - Методика диагностики экономической и энергетической безопасности государства / под науч. ред. А.И.Татаркина, А.М.Мастепановой, Л.Л.Богатырева. - Екатеринбург: Ин-т экономики УрО РАН, 2003. - 93 с.
 - Моделирование экономической безопасности: держава, регион, підприємство : монографія / [Геєць В.М., Кизим М.О., Клебанова Т.С., Черняк О.І. та ін.] / за ред. Геєця В.М. - Харків: ІНЖЕК, 2006. - 240 с.
 - Плюта В. Сравнительный многомерный анализ в экономических исследованиях: Методы таксономии и факторного анализа / Пер. с пол. В.В.Иванова; науч. ред. В.М. Жуковской. - М.: Статистика, 1980. - 151 с.
 - Про затвердження методики розрахунку рівня економічної безпеки України. Наказ Міністерства економіки України від 02 березня 2007 р. № 60 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.expert-ua.info/document/archive/law5xwqoi/index.htm/>.
 - Система економічної безпеки держави / під заг. ред. Сухорукова А.І. / Нац. інститут проблем міжнародної безпеки при РНБО України. - К.: Стило, 2009. - 685 с.
 - Сухоруков А. Теоретико-методологічний підхід до інтегральної оцінки та регулювання рівня економічної безпеки держави / А.І. Сухоруков, Ю.М. Харазішвілі // Банківська справа. - 2011. - №4. - С. 13-32.

Аннотация

Ирина Бабец

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ИНТЕРРЕГИОНАЛЬНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

Обоснована методика оцінки економічної безпеки регіону в процесі інтеррегіонального співробітництва. Розробтан методичний підхід до визначення інтервалів нормального, загрожуючого, передкризового і кризового стану економічної безпеки для групування регіонів. Предложено порядок оцінки економічної безпеки інтеррегіонального співробітництва як процесу по показателям ефективності інтеррегіональних проектів.

Ключевые слова: *методика оцінки, економічна безпека, інтегральний показник, інтеррегіональне співробітництво*

Summary

Iryna Babets

THEORETICAL AND APPROACHES TO ESTIMATION OF ECONOMIC SECURITY INTERREGIONAL COOPERATION

Methods for assessing the economic security of the region in the process of interregional cooperation are grounded. The methodical approach to defining normal ranges, threatening, pre-crisis and crisis of economic security for grouping regions is developed. A procedure for assessing the economic security of interregional cooperation as a process for performing interregional projects is proposed.

Key words: *methods of assessment, economic security, integral index, interregional cooperation*